

فرهنگ
نام

پژوهشکده باقر العلوم

www.rbo.ir

تاریخ حوادث و رجال

عصر پهلوی

پدیدآورندگان: ❖

جمعی از پژوهشگران پژوهشکده باقر العلوم

عنوان و نام پدیدآور : فرهنگنامه تاریخ حوادث و رجال عصر پهلوی /
 مدیر علمی پروژه حسن رضایی؛ ناظر علمی و اجرایی رحمان فتاح زاده.
 مشخصات نشر : تهران: پژوهشکده باقر العلوم (ع)، ۱۳۹۳.
 مشخصات ظاهری : ج ۲.
 شابک : (۱.ج) ۹۷۸-۶۰۰-۵۵۲۹-۸۵-۲
 (۲.ج) ۹۷۸-۶۰۰-۵۵۲۹-۸۴-۵
 (۳.ج) ۹۷۸-۶۰۰-۵۵۲۹-۸۷-۶
 وضعیت فهرست نویسی: فیبا
 موضوع : ایران -- تاریخ -- پهلوی، ۱۳۰۴-۱۳۵۷ -- دایرة المعارف
 موضوع : ایران -- سرگذشتنامه -- دایرة المعارف
 شناسه افزوده : رضایی، حسن، ۱۳۵۸-
 شناسه افزوده : فتاح زاده، رحمان، ۱۳۵۵-، ناظر
 رده بندی کنگره : DSR ۱۴۷۶/ف۴۵ ۱۳۹۳
 رده بندی دیویی : ۹۵۵/۰۸۲
 شماره کتابشناختی ملی : ۳۴۵۰۱۸۰

انشارات پژوهشکده باقر العلوم

عنوان : فرهنگ نامه تاریخ حوادث و رجال عصر پهلوی / ج ۱
 مؤلف : جمعی از پژوهشگران
 مدیر علمی پروژه: حسن رضایی
 ناظر علمی و اجرایی: رحمان فتاح زاده
 ویراستار علمی: حسن آیزدی
 ویراستار ادبی: عباس کدخدایی / عاطفه سعیدآبادی
 مسئول تولید: سید عبدالحسین زین العباد
 ناشر: پژوهشکده باقر العلوم
 چاپ:
 نوبت و سال چاپ: اول / پاییز ۱۳۹۵
 شمارگان: ۱۰۰۰ نسخه
 قیمت دوره : ۱۳۰,۰۰۰ تومان
 شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۵۵۲۹-۸۵-۲

مرکز پخش: قم، بلوار نیایش، جنب مصلى قدس، پژوهشکده باقر العلوم

تلفن: ۳۷۷۴۰۳۶۹ ۰۲۵

نشانی پایگاه اطلاع رسانی: www.rbo.ir

فهرست مندرجات

۱۵		سخن پژوهشگرده
۲۴		مقدمه
۳۰		آدمیت
۳۱		آدمیت - طهمورث
۳۱		آدمیت - عباس قلی
۳۲		آدمیت - فریدون
۳۴		آرامش - احمد آرامش
۴۰		آرشام - محمدعلی آرشام
۴۵		آریاننا - بهرام آریاننا
۵۲		آزمون - منوچهر آزمون
۵۹		آشتیانی
۵۹		آشتیانی - میرزا اسماعیل
۶۰		آشتیانی - میرزا حسن
۶۱		آشتیانی - جواد
۶۱		آشتیانی - رکن الدین
۶۲		آشتیانی - مرتضی
۶۳		آشتیانی - مصطفی

- ۶۴..... آشتیانی - میرزا مهدی
- ۶۴..... آشتیانی - میرزا هاشم
- ۶۷..... آقایان - فیلیکس آقایان
- ۷۲..... آل احمد - جلال آل احمد
- ۸۳..... آمریکا - آمریکا در ایران از ابتدا تا پایان پهلوی اول
- ۹۰..... آموزگار
- ۹۰..... آموزگار - جهانگیر
- ۹۰..... آموزگار - حبیب‌الله
- ۹۲..... آموزگار - کوش
- ۹۳..... آموزگار - جمشید آرمی
- ۱۰۲..... آیرم - محمدحسین آرم
- ۱۰۸..... ابتهاج
- ۱۰۸..... ابتهاج - آقاخان
- ۱۰۹..... ابتهاج - احمدعلی
- ۱۱۱..... ابتهاج - غلامحسین
- ۱۱۳..... ابتهاج - ابوالحسن ابتهاج
- ۱۲۰..... احزاب - احزاب و گروه‌های سازمان‌یافته مهم سیاسی (احزاب دولتی)
- ۱۲۶..... احزاب - احزاب و گروه‌های سیاسی ایران از ۱۳۲۰ تا دستانای ۱۳۳۲
- ۱۳۵..... احمدی
- ۱۳۵..... محمدحسین فروزانفر خراسانی (احمدی)
- ۱۳۷..... محمدحسین احمدی
- ۱۴۰..... احمدی - پزشک احمدی
- ۱۴۷..... اخوی
- ۱۴۷..... اخوی - دکتر علی اکبر
- ۱۵۰..... اخوی - سرتیپ مرتضی
- ۱۵۱..... اخوی - جمال‌الدین اخوی
- ۱۵۴..... اخوی - حسن اخوی
- ۱۵۹..... ادهم
- ۱۵۹..... ادهم - دکتر حسن

۱۶۱.....	ادهم - دکتر صالح
۱۶۲.....	ادهم - دکتر عباس
۱۶۳.....	ادوارد براون
۱۶۹.....	ارانی - تقی ارانی
۱۷۵.....	ارتش - ارتش نوین (۱۳۰۰ تا ۱۳۰۵)
۱۸۲.....	اردلان - علی اردلان
۱۸۸.....	ارسنجانی - حسن ارسنجانی
۱۹۴.....	ارفع
۱۹۴.....	ارفع - ابوالیم
۱۹۷.....	ارفع الدوله - زمان رضاخان
۱۹۸.....	ارفع الدوله در مشروطه
۱۹۸.....	ارفع - مهندس حبیبی
۱۹۸.....	ارفع - میرزا رضاخان (ارفع الدوله)
۲۰۱.....	ارفع - حسن ارفع
۲۰۷.....	ازهاری - غلامرضا ازهاری
۲۱۳.....	اسرائیل - ایران و اسرائیل در دوران پهلوی
۲۲۶.....	اسعد - جعفرقلی اسعد
۲۳۲.....	اسفندیاری
۲۳۳.....	اسفندیاری - جعفرقلی خان
۲۳۵.....	اسفندیاری - خلیل
۲۳۶.....	اسفندیاری - سردار ظفر
۲۳۸.....	اسفندیاری - علی قلی خان
۲۴۱.....	اسفندیاری - محمدتقی
۲۴۲.....	اسفندیاری - نجفقلی خان
۲۴۵.....	اسفندیاری - ثریا اسفندیاری بختیاری
۲۵۳.....	اسکندری
۲۵۳.....	اسکندری - سلیمان محسن
۲۵۵.....	اسکندری - محترم
۲۵۷.....	اسکندری - یحیی

۲۵۹.....	اسکندری - ایرج اسکندری.....
۲۶۳.....	اسکندری - عباس اسکندری.....
۲۶۹.....	اشتری.....
۲۶۹.....	اشتری - احمد.....
۲۷۱.....	اشتری - هادی.....
۲۷۳.....	اشرفی.....
۲۷۳.....	اشرفی - آقاخان.....
۲۷۴.....	اشرفی - حسین قلی.....
۲۷۶.....	اصفیا - صفی اصفیا.....
۲۸۲.....	اصلاحات ارضی.....
۲۸۹.....	اعتصامی.....
۲۸۹.....	اعتصامی - ابوالقاسم.....
۲۹۰.....	اعتصامی - پروین.....
۲۹۱.....	اعتصامی - یوسف.....
۲۹۴.....	اعتمادمقدم.....
۲۹۴.....	اعتمادمقدم - حسن خان اعتمادالسلطنه.....
۲۹۷.....	اعتمادمقدم - عبدالعلی.....
۲۹۹.....	اعتمادمقدم - حاج علی خان حاجب الدوله.....
۳۰۱.....	اعتمادمقدم - مهدی.....
۳۰۲.....	افشار.....
۳۰۳.....	افشار - امیر خسرو.....
۳۰۶.....	افشار - سیف السلطنه.....
۳۰۸.....	افشار - امیراصلان افشار.....
۳۱۱.....	اقبال.....
۳۱۲.....	اقبال - احمدعلی.....
۳۱۲.....	اقبال - ایراندخت.....
۳۱۳.....	اقبال - خسرو.....
۳۱۳.....	اقبال - عبدالوهاب.....
۳۱۴.....	اقبال - علی.....

۳۱۴	اقبال - منوچهر.....
۳۱۶	اقبال - منوچهر اقبال.....
۳۲۳	اکبر.....
۳۲۳	اکبر - حسن.....
۳۲۴	حضور در مجلس شورای ملی.....
۳۲۵	اکبر - صادق.....
۳۲۷	فتح الله اکبر و مشروطه.....
۳۲۹	اکبر - فتح الله.....
۳۳۱	الموتی - نورالدین الموتی.....
۳۳۶	امامی خویی.....
۳۳۷	امامی خویی - جمال.....
۳۴۱	امامی خویی - جواد.....
۳۴۱	امامی خویی - نظام الدین.....
۳۴۱	امامی خویی - نورالدین.....
۳۴۳	امیر احمدی - امیر احمدی (سپهد امیر احمدی).....
۳۴۹	امیر علایی.....
۳۵۰	امیر علایی - سرتیپ جان محمدخان.....
۳۵۲	امیر علایی - شمس الدین.....
۳۵۵	امیری قراگوزلو.....
۳۵۶	امیری قراگوزلو - سردار اکرم.....
۳۵۶	امیری قراگوزلو - حسین علی.....
۳۵۸	امیری قراگوزلو - عبدالله امیر نظام.....
۳۶۰	امیری قراگوزلو - غلام حسین.....
۳۶۱	امیری قراگوزلو - محتاج علی.....
۳۶۲	امینی.....
۳۶۳	امینی - ابوالقاسم.....
۳۶۳	امینی - سرلشگر حسن.....
۳۶۴	امینی - علی خان امین الدوله.....
۳۶۵	امینی - محسن خان امین الدوله.....
۳۶۷	امینی - علی امینی.....

- ۳۷۳..... انتظام - نصرالله انتظام
- ۳۷۹..... انتظام‌وزیری
- ۳۸۰..... انتظام‌وزیری - عبدالله انتظام‌وزیری
- ۳۸۳..... انتظام‌وزیری - سید محمد
- ۳۸۴..... انجمن‌های ایالتی و ولایتی
- ۳۹۰..... انصاری - محمود انصاری (امیراقتدار) و فرزندان
- ۳۹۷..... انصاری - مسعود انصاری
- ۳۹۸..... احمدعلی
- ۴۰۰..... میرزا حسن خان، نایب‌الوزاره
- ۴۰۱..... دیگر فرزندان میرزا محمد
- ۴۰۱..... عبدالحسین
- ۴۰۲..... علی‌قلی خان (مشاورالممالک)
- ۴۰۳..... محمدعلی (دوم)
- ۴۰۴..... انصاری - هوشنگ انصاری
- ۴۰۹..... انگلیس - ایران و انگلیس از کودتای ۲۸ محرم تا قیام ۱۵ خرداد
- ۴۱۶..... ایادی - عبدالکریم ایادی
- ۴۲۳..... باتمانقلیچ - نادر باتمانقلیچ
- ۴۲۹..... بحرین
- ۴۳۵..... بختیار - تیمور بختیار
- ۴۴۳..... بختیار - شاپور بختیار
- ۴۵۱..... بختیاری
- ۴۵۱..... بختیاری - آقاخان بختیار
- ۴۵۲..... بختیاری - اسفندیارخان (سردار اسعد اول)
- ۴۵۲..... بختیاری - امیرحسین خان ایلخان ظفر
- ۴۵۳..... بختیاری - تیمور بختیار
- ۴۵۳..... بختیاری - جعفرقلی خان بختیار
- ۴۵۴..... بختیاری - جمشید امیر بختیار
- ۴۵۴..... بختیاری - خسروخان سردار ظفر
- ۴۵۴..... بختیاری - حاج علی‌قلی خان سردار اسعد

۴۵۵	بختیاری - عباس قلی بختیار
۴۵۵	بختیاری - عبدالحمید بختیار
۴۵۵	بختیاری - علی اصغر بختیار
۴۵۶	بختیاری - غلام حسین بختیار سردار محتشم
۴۵۶	بختیاری - لطف علی خان امیر مفخم
۴۵۶	بختیاری - مرتضی قلی خان
۴۵۷	بختیاری - نجف قلی خان صمصام السلطنه
۴۵۸	بختیاری - یوسف خان امیر مجاهد
۴۵۹	بختیاری - عبدالحمین احمدی بختیاری
۴۶۲	بدر
۴۶۲	بدر - احمد خان
۴۶۳	بدر - پسران بدر خان
۴۶۶	بدر - میرزا عبدالوهاب خان
۴۶۷	بدر - محمود
۴۶۹	بدره ای - سپهبد عبدالعلی بدر ای
۴۷۵	بروجردی - آیت الله بروجردی
۴۸۱	بروجردی - مبارزه های سیاسی آیت الله بروجردی
۴۸۸	بقایی - مظفر بقایی
۴۹۵	بهار - محمد تقی بهار (ملک الشعرا)
۵۰۴	بهار مست - سر تیپ احمد بهار مست
۵۰۹	بهار مست - محمود بهار مست
۵۱۷	بهاییان - بهاییان در دروان پهلوی
۵۲۴	بهبودی - سلیمان بهبودی
۵۲۸	بهرامی
۵۲۹	بهرامی - احمد علی
۵۳۰	بهرامی - شاپور
۵۳۰	بهرامی - عبدالله
۵۳۲	بهرامی - فضل الله
۵۳۴	بهرامی - فرج الله بهرامی

۵۳۹.....	بهنیا.....
۵۳۹.....	بهنیا - ابوالحسن.....
۵۴۰.....	بهنیا - عبدالحسین.....
۵۴۲.....	بوشهری.....
۵۴۵.....	بوشهری - پرویز.....
۵۴۶.....	بوشهری - جواد.....
۵۴۷.....	بوشهری - رضا.....
۵۴۷.....	بوشهری - محمد مصداق.....
۵۴۷.....	بوشهری - محمد باقر.....
۵۴۸.....	بوشهری - مهدی.....
۵۴۹.....	بویین - نشست بویین.....
۵۵۵.....	بیات.....
۵۵۵.....	بیات - سهام السلطان.....
۵۵۸.....	بیات - سهم الملک.....
۵۵۸.....	بیات - عزت الله.....
۵۵۹.....	بیات - محمد.....
۵۵۹.....	بیات - مصطفی قلی.....
۵۶۱.....	بیات - مرتضی قلی بیات.....
۵۶۷.....	پارسای - فرخ رو پارسای.....
۵۷۶.....	پاکروان.....
۵۷۷.....	پاکروان - امینه.....
۵۷۸.....	پاکروان - سعیده.....
۵۷۹.....	پاکروان - فاطمه.....
۵۸۰.....	پاکروان - فتح الله.....
۵۸۲.....	پاکروان - حسن پاکروان.....
۵۸۷.....	پرون - ارنست پرون.....
۵۹۲.....	پرویزی - رسول پرویزی.....
۵۹۸.....	پسیان - کلنل محمدتقی پسیان.....
۶۰۵.....	پلیس - پلیس و شهربانی در دوره پهلوی اول.....

۶۱۰.....	پهلوی - اشرف پهلوی.....
۶۱۹.....	پهلوی - بنیاد پهلوی (سازمان املاک و مستغلات پهلوی).....
۶۲۷.....	پهلوی - رضاشاه پهلوی.....
۶۳۵.....	پهلوی - شمس پهلوی.....
۶۴۳.....	پهلوی - شهناز پهلوی.....
۶۴۷.....	پهلوی - علی رضا پهلوی.....
۶۵۵.....	پهلوی - غلام رضا پهلوی.....
۶۶۰.....	پهلوی - فاطمه پهلوی.....
۶۶۶.....	پهلوی - فن پهلوی (دیبا).....
۶۷۶.....	پهلوی رضاشاه - املاک و دارایی های رضاخان.....
۶۸۲.....	پهلوی رضاشاه - بررسی سبب سقوط رضاشاه.....
۶۸۷.....	پهلوی رضاشاه - روابط محسن و رضاشاه.....
۶۹۵.....	پهلوی رضاشاه - سیاست های اقتصادی رضا خان.....
۷۰۱.....	پهلوی محمدرضا - از رفتن محمدرضا شاه تا برگ.....
۷۰۷.....	پهلوی محمدرضا - ترور شاه در ۱۵ بهمن ۱۳۲۷ش.....
۷۱۲.....	پهلوی محمدرضا - تحصیلات محمدرضا پهلوی در ایران و سوئیس.....
۷۱۸.....	پیرنیا.....
۷۱۸.....	پیرنیا - ابوالحسن خان (معاوض السلطنه).....
۷۱۹.....	پیرنیا - احمد (اعتلاء السلطنه).....
۷۱۹.....	پیرنیا - اسحاق خان مفتخم.....
۷۲۰.....	پیرنیا - باقر.....
۷۲۰.....	پیرنیا - جمشید مفتخم.....
۷۲۱.....	پیرنیا - حسن پیرنیا.....
۷۲۲.....	پیرنیا - حسین.....
۷۲۳.....	پیرنیا - داود.....
۷۲۳.....	پیرنیا - فاطمه.....
۷۲۳.....	پیرنیا - مصطفی (صفاء الملک).....
۷۲۴.....	پیرنیا - میرزا نصرالله خان مشیرالدوله نائینی.....

- ۷۲۶..... پیرنیا - حسین پیرنیا
- ۷۳۱..... پیشه وری - سید جعفر پیشه‌وری
- ۷۴۲..... پیمان بغداد
- ۷۴۷..... پیمان سعدآباد (۱۳۱۶)
- ۷۵۴..... تاجبخش - اردشیر تاجبخش
- ۷۵۸..... ترکیه - ایران و ترکیه در دوره پهلوی
- ۷۶۸..... پهلوی - اشرف پهلوی

www.ketab.ir

سخن پژوهشگده

در پرتو بروزی انقلاب اسلامی در ایران، تفکر دینی نشأت گرفته از اسلام ناب محمدی، به عنوان اندیشه‌ای امیدآفرین و مترقی در عرصه حیات بشری مطرح شد؛ تا بشر خسته و دل‌زده از مظاهر بی‌برکت مادی را به علوم و حیانی رهنمون سازد. به دنبال ظهور نظام مبتنی بر دین در ایران (که نظامی مبتنی بر ارزش‌های اسلامی و متکی بر عدالت و دانش متعالی نیز هست)، اندیشه دینی و وحیانی، مجدداً به عرصه اجتماع پای نهاد و اندیشمندان مباحث علوم انسانی را به تکاپو انداخت تا در این زمینه به کنکاش بیشتر پردازند. این در حالی است که مباحث علوم انسانی پس از رنسانس علمی اروپا در قرن ۱۷ میلادی، به صورت سکولاریستی طرح و تبیین شده بود و فلاسفه غرب، با حمله به مباحث ماورای طبیعی، آن را به عنوان علمای بی معنا تفسیر کرده بودند. عدم توصیف درست و همه‌جانبه مبانی و اصول حاکم بر علوم انسانی غربی، زمینه ساز ورود آثار ترجمه‌ای قرن بیستمی به کشورهای دیگر شد. در واقع ناسازگاری علوم انسانی موجود با تعالیم اسلامی، ناشی از عدم توصیف صحیح مبانی مادی علم انسانی در غرب است؛ که با سهل‌انگاری از سوی برخی اندیشمندان مسلمان، به سوزده علوم اسلامی مرتبط به مباحث انسانی وارد و مشکلات عدیده‌ای را پدید آورده است. زمینه‌های تاریخی شکل‌گیری یک مفهوم و نظریه، پشتوانه علمی بسیار قدرتمندی برای تثبیت آن نظریه در علم مورد نظر است. اگر این پشتوانه در فرهنگ‌های دیگر وجود نداشته و یا ناسازگار با آن باشد، موجب افول علمی و از دست دادن هویت فرهنگی آن جوامع خواهد بود. شناخت این پیش‌زمینه‌ها، توصیف مسائل و مبانی مباحث مختلف علوم انسانی، و مبانی علوم اسلامی مرتبط با آنها و در نهایت، تصحیح مبانی ناسازگار آنها با

علوم اسلامی، کمک شایانی به بومی‌سازی و اسلامی نمودن این علوم خواهد نمود. گروه تحقیقاتی پژوهش، با علم به چنین وضعیتی که در گذشته در جوامع اسلامی، به‌خصوص ایران اسلامی اتفاق افتاده، طرح ویژه تدوین فرهنگ‌نامه جامع علوم اسلامی و انسانی را در دستور کار خود قرار داد؛ تا به توصیف و تبیین مسائل زیربنایی و اصلی این دانش‌ها بپردازد. در این مجموعه، دانش‌ها با توجه به اهمیت و ضرورت در جامعه علمی و کارآمدی، به چهار دسته تقسیم می‌شوند.

دسته اول، دانش‌هایی که اصول حاکم بر آن متأثر از دین مبین اسلام است؛ و با وجود اینکه برخی از این علوم، خاستگاه غیر اسلامی دارند، اما امروزه صبغه اسلامی به‌خود گرفته‌اند. ما این علوم را در فرهنگ‌نامه، اصطلاحاً علوم اسلامی می‌نامیم. تفسیر و علوم قرآنی، فقه، اصول فقه، کلام اسلامی، فلسفه اسلامی، اقتصاد اسلامی، تبلیغ و ارتباطات اسلامی، اخلاق اسلامی، عرفان اسلامی، اندیشه سیاسی اسلام، تاریخ اسلام و ...، رشته‌های تشکیل‌دهنده این دسته است.

دسته دوم دانش‌هایی که خاستگاه آنها در مغرب‌زمین بوده و براساس مبانی و اصول مادی حاکم بر آن، به‌وجود آمده‌اند و کارچنانی جهت تطبیق مبانی آنها با تعالیم اصیل اسلامی صورت پذیرفته است. این دسته، شامل علوم سیاسی، جامعه‌شناسی، ارتباطات، مدیریت، اقتصاد، روان‌شناسی، فلسفه غرب، فلسفه عام، فلسفه اخلاق، کلام جدید، علوم تربیتی، حقوق و ... است.

دسته سوم دانش‌هایی که جنبه آلی و ابزاری در علوم انسانی دارند؛ که منطق، ادبیات عرب، ادبیات فارسی و ... را شامل می‌شود.

دسته چهارم دانش‌هایی که جنبه توصیف‌گری از وضعیت و سیر تحول تاریخی از زندگی و عقاید انسان‌ها دارد؛ مانند تاریخ، ادیان، فرق و مذاهب و تلاش این مجموعه بر این بوده است که تا حد امکان، اصطلاحات رایج و مهم این دانش‌ها به‌صورت دقیق، مستند و با قلم سلیس و روان توصیف شود، تا هم برای متخصصان و دانشجویان و هم برای افراد غیر متخصص در آن رشته علمی قابل استفاده باشد.

فرهنگ‌نامه جامع علوم انسانی و اسلامی

فرهنگ‌نامه، مجموعه‌ای در برگیرنده دانستنی‌ها و آگاهی‌های دقیق، موثق و طبقه‌بندی‌شده از همه حوزه‌های معرفتی دانش بشری یا حوزه‌ای خاص می‌باشد. بر این

اساس، فرهنگ‌نامه علوم انسانی و اسلامی، مجموعه‌ای است مرجع که حاوی گزیده‌ای از معارف و اطلاعات علمی در بخشی از حوزه‌های دانش بشری است.
ضرورت:

تأکید مقام معظم رهبری بر پالایش علوم انسانی و ضرورت بازنگری در آن، مستلزم این امر است که این علوم در ابتدا توصیف شوند و سپس مورد بازنگری کلی قرار گیرند. برای اینکه یک علم یا نظریه‌ای آن‌طور که باید تبیین شود، اولاً باید بستر و زمینه تحقق آن علم یا نظریه به‌صورت روشن نمایان شود؛ ثانیاً، زوایای مختلف یک علم به‌زبان ساده بررسی شود. به‌طور مثال نظریه‌های مختلف در جامعه‌شناسی، در بسترهای تاریخی خاصی اتفاق افتاده‌اند، دانستن این بستر تاریخی، به فهم اساسی و نقد کلی آن کمک شایانی می‌کند. از طرف دیگر بررسی زوایای کلی آن کمک می‌کند تا به‌جای اینکه از نظریه‌ای به‌طور کلی کنار بگذاریم، به‌دنبال نظریه‌ای جایگزین و بومی باشیم. عدم وجود یک بانک اطلاعاتی مهم، کارآمد و معتبر در قالب زبان فارسی جهت مراجعه افراد تحصیل کرده، این گره اثرگذار را از دسترسی سریع و آسان به مطالب علمی روز محروم کرده و عملاً هزینه دست یافتن به این دسترسی را بالا برده است.

از طرف دیگر، دستیابی غرب به پیشرفت‌هایی در علوم انسانی بر اساس بینش و جهان‌بینی ماتریالیستی و عدم انجام تحقیقات گسترده در کشورهای جهان اسلام و ایران، موجبات ورود این دانش‌های موسوم به علوم ترجمه‌ای به ایران اسلامی فراهم شد و بر اساس القائات استکباری کشورهای صنعتی و مغرب‌زمین روحیه تحقیق و تدقیق در صحت و سقم محتوای این علوم در دانشجویان و اساتید این رشته‌ها بسته شده است و عملاً تولید علم در این دانش‌ها متوقف و غیر قابل ممکن و دسترس نهمرده می‌شود. بنابراین قدم اول برای حرکت به‌سمت بومی‌سازی این علوم، تبیین و توصیف دقیق مفاهیم اصلی و کلیدی مندرج در آنهاست؛ تا با شناخت نقاط قوت و ضعف آن، در مرحله بعد به ایرادات آن بر اساس دانسته‌های بومی و دینی پرداخته شود و گام مهمی در تولید علم در آنها برداشته شود.

با این اوصاف، فرهنگ‌نامه‌ها، فرهنگ‌های اصطلاحات و فرهنگ‌های تخصصی علوم موجود، به‌جهت مختصر بودن، عدم وجود سیستم منظم و دقیق ارجاع‌دهی به منابع معتبر، عدم جامعیت و عواملی از این دست، باعث شده مفاهیم اصلی این علوم، توصیف

درست و جامعی میان نسل جوان و تحصیل کرده جامعه نداشته باشد. براین اساس، نیاز مبرم به فرهنگ‌نامه‌ای با خصوصیات ذیل، احساس می‌شود:

۱) جامعیت از حیث مدخل‌ها؛ که حداقل اصطلاحات و مدخل‌های اساسی و مهم هر رشته علمی را شامل شود؛

۲) جامعیت در رشته‌های علوم انسانی و اسلامی؛ تا در زمینه علوم میان‌رشته‌ای و مطالب مرتبط، کمبودی احساس نشود و دانشجویان علاقمند به این علوم، بتوانند به آن مراجعه نمایند؛

۳) کامل از حیث منابع و ارجاعات؛ تا در تحقیقات علمی به واسطه ارجاع به منابع اصلی و دست‌اول قابل اعتماد باشد؛

۴) دارای نقد و رویکرد دینی، تبیین و توصیف علوم با رویکرد بومی و اسلامی، زمینه‌ساز ایجاد ذهن نقاد در دانشجویان و به چالش کشیده شدن علوم انسانی موجود (که غالباً بر اساس بینش مادی، حرامی و بی‌پایه گذاری شده‌اند)، می‌شود که این امر در مباحث دانش‌های دسته دوم، تا حد امکان صورت گرفته است؛

۵) شامل دانش‌های بین‌رشته‌ای؛ فرهنگ‌نامه باید علاوه بر رشته‌های اصلی، مباحث میان‌رشته‌های را نیز تبیین کنند؛ تا کاربرد علوم مذکور در جامعه فراهم‌تر شود.

این خصوصیات ما را بر آن داشت تا به دنبال رسیدن به چنین نتیجه‌ای، با کادری مجرب از اساتید و دانشجویان مقطع کارشناسی ارشد به بالای رشته‌های مختلف علمی، فرهنگ‌نامه جامع علوم اسلامی و انسانی را در دستور کار خود قرار دهیم. خصوصیت ویژه این فرهنگ‌نامه در این است که رشته‌های موجود در آن، علوم انسانی را در اینجا کار می‌شود که یا خود جزء علوم اسلامی است و یا ارتباطی با علوم اسلامی دارد. ارتباط علوم انسانی مذکور با علوم اسلامی در این است که یا بر علوم اسلامی مؤثرند و یا از علوم اسلامی اثر می‌پذیرند.

اهداف:

۱. ارتقای دانش عمومی قشر فهیم و تحصیل کرده جامعه؛

۲. افزایش دانش دینی عموم دانشجویان؛

۳. فراهم کردن فرصت نقد مباحث علوم انسانی؛

۴. توصیف گویای علوم اسلامی به صورت جامع و مختصر؛
 ۵. بیان گویا، ساده و روان مباحث تخصصی، به زبان غیر تخصصی؛
 ۶. بومی سازی علوم انسانی در جوامع اسلامی، با تبیین و توصیف علوم اسلامی و انسانی از نگاه دینی؛
 ۷. نقد دینی علوم انسانی موجود در جامعه علمی کشور.
- چشم انداز:

۱. چاپ مجموعه فرهنگ نامه جامع علوم انسانی و اسلامی حاوی اصطلاحات اساسی و مهم بیش از ۳۰ رشته علوم اسلامی و انسانی در مجموعه ای حدود یکصد جلد جلد؛
- ب. ارائه بانک اطلاعاتی جامع مقالات در بیش از ۳۰ رشته علوم انسانی و اسلامی در محیط مجازی سایر رسانه ها حدود ۲۵ هزار مدخل؛
- ج. آماده سازی و ارائه مجموعه جامع مقالات مزبور به صورت نرم افزاری در محیطی جذاب و کاربردی؛
- فواید و آثار:

۱. بستر سازی علمی مناسب برای نقد مکاتب فکری و نظریات غربی و در نتیجه ارائه رویکرد دینی در علوم انسانی؛
۲. در دسترس بودن مرجعی کامل برای مراجعات دانشجویان جهت مطالعات تکمیلی و تحقیقی.
۳. آشنائی دانشجویان با مفاهیم سایر رشته ها (رشته های علمی غیر از رشته تحصیلی خود شخص)؛
۴. آشنائی نسل جوان تحصیل کرده با نقایص و ایرادات مکاتب رایج علوم انسانی که زادگاه آن، مغرب زمین است.

گروه های علمی:

- این مجموعه در بیش از ۲۵ رشته علوم انسانی و اسلامی و زیر نظر ۱۱ مدیر علمی فعالیت می نماید. رشته های این مجموعه عبارتند از:
۱. قرآن پژوهی (علوم قرآنی و معارف قرآن)
 ۲. اخلاق (رذائل و فضائل)

۳. ادبیات عرب (نظم، نثر، بلاغت)
۴. ادبیات فارسی (نظم و نثر، بلاغت، ادبا و نویسندگان)
۵. ادیان (ادیان ابراهیمی و غیر ابراهیمی)
۶. ارتباطات
۷. تبلیغ و ارتباطات اسلامی
۸. اصول فقه
۹. اقتصاد (اقتصاد مالی و بخش عمومی، اقتصاد توسعه، اقتصاد خرد، اقتصاد و ریاضی، اقتصاد منابع طبیعی و کشاورزی، اقتصاد کلان، پول و بانکداری، تجارت بین الملل و مکاتب اقتصادی)
۱۰. اقتصاد اسلامی
۱۱. تاریخ اسلام (سین اکرم، خلفای راشدین، ائمه، امویان، عباسیان، فاطمیان و عثمانیان)
۱۲. تاریخ ایران (ایران باستان، ایران پس از اسلام و انقلاب اسلامی)
۱۳. جامعه‌شناسی
۱۴. حقوق (حقوق بین الملل، حقوق جزا، حقوق عمومی، حقوق خصوصی، حقوق بشر، حقوق بشر دوستانه، حقوق مالکیت معنوی)
۱۵. روان‌شناسی (عمومی، بالینی، رشد، شخصیت، فریوایزیک، یادگیری، صنعتی و سازمانی، اجتماعی، آسیب‌شناسی روانی، روان‌پنسی، روان‌شناسان نامدار، فراروان‌شناسی، بهداشت روان)
۱۶. عرفان اسلامی
۱۷. علوم تربیتی (تکنولوژی آموزشی، تحقیقات آموزشی، فلسفه تعلیم و تربیت، علوم کتابداری و اطلاع‌رسانی، روان‌شناسی تربیتی، مشاوره و راهنمایی، کودکان استثنائی، مدیریت آموزشی، برنامه‌ریزی آموزشی)
۱۸. علوم حدیث
۱۹. علوم سیاسی (روابط بین الملل، اندیشه‌های سیاسی و مسائل ایران)
۲۰. فرق و مذاهب (فرق شیعی و غیر شیعی)
۲۱. فقه (عبادات و معاملات)

۲۲. فلسفه اخلاق

۲۳. فلسفه اسلامی

۲۴. فلسفه علم

۲۵. فلسفه غرب

۲۶. فلسفه هنر

۲۷. کلام اسلامی

۲۸. کلام جدید

۲۹. کلام حاشی

۳۰. مدیریت (سیستم های مدیریتی، فرهنگ سازمانی، مبانی سازمان و مدیریت، مدیریت استراتژیک، مدیریت بازرگانی، مدیریت دولتی، مدیریت تحول، مدیریت رفتار سازمانی، مدیریت صنعتی، مدیریت فرهنگی، مدیریت منابع انسانی، نظریه های مدیریت)

اصول کلی تدوین مقالات

در تدوین مقالات فرهنگ نامه، سعی شده که موارد زیر رعایت شود:

۱. از آنجا که مخاطب هدف در مقالات مندرج در فرهنگ نامه، افراد غیر متخصص در آن مطلب می باشند، بنابراین نکته اساسی و مشترک در این مقالات این است که مطالب با بیانی ساده و سلیس ارائه شده و به دور از تکلفات و پیچیدگی های فنی باشد و از به کار بردن الفاظ متروک و نامأنوس پرهیز گردد؛
۲. به مطالب اساسی پرداخته شود و از ذکر مطالب فرعی، حاشیه و تخصصی که قابل استفاده و محل نیاز برای غیر متخصصین نیست پرهیز گردد؛
۳. در توصیف مطالب مدخل، تمام مطالب مورد نیاز به صورت اجمالی که غیر مخل است، ارائه شده و مقالات از جامعیت نسبی برخوردار باشد؛
۴. با توجه به اینکه دسته دوم مخاطبان فرهنگ نامه، دانش پژوهان مقطع کارشناسی و در پاره ای موارد کارشناسی ارشد است، بنابراین سعی بر آن بوده مباحث از حیث محتوا و منابع متقن و جامع باشد، و در مقالات به منابع معتبر، دست اول و متعدد رجوع شود؛

تبصره) منبع دست اول، منبعی است که برای اولین بار مطلب مورد نظر از آن جا اخذ شده و سایر منابع از آن منبع استفاده کرده‌اند، و لزوماً منظور از دست اول، منابع قدیمی در هر رشته علمی نیست؛

۵. از منابع اصلی استفاده شود و بر پایه گواهی منابع یا افراد، مطلبی به منبعی نسبت داده نشود، مگر آنکه خود آن گواهی مورد نظر باشد و یا منبع اصلی در دسترس نباشد، بنابر این، منابعی مطلب به صورت مستقیم از آن نقل نشده است، لازم است مشخص گردد؛

۶. مطالب منقول از منابع، لزوماً به قلم و بیان خود نویسنده مقاله می‌باشد و آوردن عین عبارت منقول جز در مواردی که عین عبارت در انتقال معنا نقش کلیدی دارد، و یا در مورد آیات قرآن کریم و تعاریف اصطلاحی ممنوع است؛

۷. رویکرد مقالات، گزارشی است و از اظهار نظرهای شخصی و غیر مستند پرهیز شده است و نظریه‌های متعصبانه و موری‌های جاهلانه و منحرفانه از طریق گزارش آراء منطقی مقابل آن، نقد و افساس می‌گردد؛

۸. از آنجا که مقالات فرهنگ‌نامه دارای استقلال نسبی می‌باشد، اطلاعاتی که درباره‌ی مدخلی خاص ارائه شده جامع و گویا باشد و اگر در آن به مفاهیمی اشاره شده که احتمال دارد برای خواننده‌ی غیر متخصص ناشناخته و مبهم است، این مشکل با توضیح یا ارجاع رفع شود.

۹. از ذکر مباحث تکراری در مدخل‌هایی که از حیث استواری با یکدیگر نسبت نزدیکی دارند، جلوگیری گردد؛

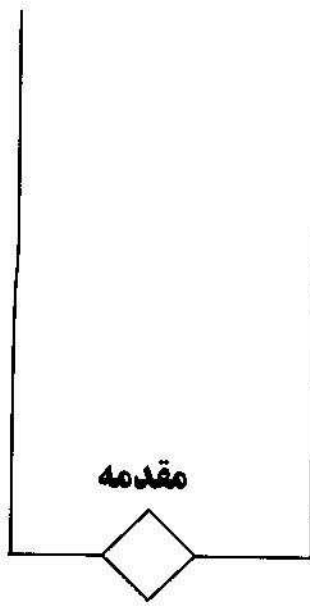
۱۰. تشخیص میزان حجم مقاله بستگی به پرداختن متون تخصصی به آن موضوع و نیز میزان نیاز هر موضوع به تشریح به عهده مدیر علمی واحد مربوطه و تأیید شورای علمی گروه باشد؛

۱۱. از آنجا که در نگارش مقالات، اصل بر زبده نویسی بوده است، از تکرارهای بی‌جا و به کار بردن مترادف‌های بی‌نقش و کلی‌گویی اجتناب شود؛

همکاران بخش فرهنگ‌نامه پژوه

۱. حسن رضایی: مدیر پروژه فرهنگ‌نامه جامع علوم اسلامی و انسانی

۲. مهدی جدی: دبیر علمی واحد فلسفه اسلامی و منطق (۱۳۸۷ و ۱۳۸۸)، فلسفه علم، فلسفه غرب، فلسفه اخلاق، کلام اسلامی و کلام جدید
۳. عبدالرضا اتشین صدف: دبیر علمی واحد فلسفه و کلام (۱۳۹۱)
۴. داود بشیر زاده: دبیر علمی واحد ارتباطات (۱۳۸۸ و ۱۳۸۹)، جامعه شناسی (۱۳۸۸) مدیریت و اقتصاد، ادیان (۱۳۸۸)
۵. رضا پیرانی: دبیر علمی واحد حقوق (۱۳۸۸-۱۳۹۱)
۶. داود خسروی: دبیر علمی واحد روان شناسی و علوم تربیتی
۷. رحمان تاج زاده: دبیر علمی واحد تاریخ
۸. عبدالله حقیقه لو: دبیر علمی واحد علوم سیاسی و ادبیات فارسی
۹. عیسی مهاوی: دبیر علمی واحد ادیان، فلسفه اسلامی، منطق و اخلاق
۱۰. اباذر بشیر زاده: دبیر علمی واحد قرآن پژوهی
۱۱. سید حسین میرنورزایی: دبیر علمی واحد فرق و مذاهب (۱۳۸۸ و ۱۳۸۹) و عرفان
۱۲. مهدی رحمان زاده: دبیر علمی واحد جامعه شناسی و ارتباطات
۱۳. محمد ضیاء توحیدی: دبیر علمی واحد ادیان (۱۳۹۰)
۱۴. محسن گلپایگانی: دبیر علمی واحد ادیان (۱۳۹۱)
۱۵. محسن بی باک: دبیر علمی واحد ادبیات عرب
۱۶. محمد صالحی: دبیر علمی واحد فرق و مذاهب (۱۳۹۱ و ۱۳۹۰)
۱۷. داریوش سعادت: دبیر علمی واحد علوم سیاسی و ادبیات فارسی
۱۸. شعبانعلی جباری: دبیر علمی واحد حقوق (۱۳۸۷ و ۱۳۸۸)
۱۹. مسعود بنیادی: دبیر علمی واحد تاریخ و قرآن پژوهی (۱۳۸۷ و ۱۳۸۸)
۲۰. سید اسدالله محمودی: دبیر علمی واحد فقه، اصول فقه و اخلاق (۱۳۸۷ و ۱۳۸۸)
۲۱. عبدالصمد جودتی: دبیر علمی واحد جامعه شناسی (۱۳۸۷)
۲۲. مهدی زیرکی: دبیر علمی واحد تاریخ (۱۳۸۶)

تاریخ همه واقعیات را در خود بازتاب می‌دهد، چه تلخ و چه شیرین، چه زشت و چه زیبا. توده‌های انبوه و گوناگون بشری در اقیانوس بیکرانه تاریخ پدید آمده و پس از زمانی کوتاه یا بلند یکی پس از دیگری به افول گراییده‌اند. اکنون تنها چیزی که انسانها می‌توانند درباره آنان به دست بیاورند، مطالعه‌ی تاریخ، به عنوان «حوادث مهم گذشته‌ی انسان» است، که اگر با نگرشی عبرت‌آموزانه و با توجه قرار گیرد، نقش مهمی در اصلاح حیات فردی و اجتماعی انسان‌ها خواهد داشت. قرآن کریم در آیات بسیاری مردم را به مطالعه‌ی زندگی اقوام گذشته دعوت کرده، و در بخش مفصلی از آیات خویش، سرگذشت پیشینیان را بیان نموده است. در این کتاب ارزشمند و روایات پیشوایان دینی، به جنبه‌ی عبرت‌آموزی و کسب تجربه از وقایع تاریخی، اهمیت بسیار داده شده و اصولاً هدف از مطالعات تاریخی و سرگذشت پیشینیان، همین امر بیان شده است. حضرت علی (ع) به منظور تشویق در جهت مطالعه و آشنایی با تاریخ، در وصایای خود به امام حسن (ع)، به تأمل خویش در زندگی پیشینیان و سیر در اخبار و زندگی آنها اشاره دارد و این آگاهی و تجربه‌ی ارزشمند را برابر با یک عمر زندگی با پیشینیان قلمداد نموده است. آن حضرت در نامه‌ی خویش به مالک اشتر نیز با عنایت به پدیده‌ی زمان و عبرت در تاریخ، بر شباهت تام میان گذشته و آینده تأکید دارد.

با توجه به این بینش الهی اهمیت پژوهش و نگارش تاریخ هر چه بیشتر خودنمایی می‌کند. تاریخ به عنوان معلم بزرگ انسان، نه تنها می‌تواند در جهت‌دهی زندگی حال و آینده‌ی انسان‌ها نقش داشته باشد؛ بلکه معرفتی ارزشمند است که می‌تواند در فهم و

دریافت بسیاری از علوم و معارف مورد توجه قرار گیرد. بهره‌برداری شایسته از این آینده‌ی تمام‌نمای زندگی بشری و تجربه‌ی رایگان و همیشگی‌ای که در اختیار بشر و جامعه‌ی بشری قرار می‌دهد، توشه‌ی راهی است که می‌تواند راه پر فراز و نشیب آینده را روشن ساخته و انسان‌ها را در دستیابی به اهداف شایسته در زندگی یاری کند.

تاریخ پهلوی

پهلوی آخرین سلسله شاهنشاهی ایران بود که رضاخان میرپنج آن را بنیان نهاد و با پسرش ۵۷ سال بر آن سلطنت کرد.

رضاخان قزاق بود که پس از پشت سر گذاشتن مدارج ترقی، به وزارت جنگ و در نهایت نخست‌وزیری ایران رسید و پس از خلع سلسله قاجاریه، در سال ۱۳۰۵ ه. ق سلسله پهلوی را در ایران تأسیس نمود.

رضاشاه پس از تشکیل حکومت اقدامات خود را در تأمین امنیت کشور ادامه داد و پس از سرکوبی برخی ایلات سوارساز، بلوچ و قشقایی، اقداماتی را در تغییر ساختار اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی ایران آغاز کرد. تشکیل ارتش منظم و مجهز براساس سه نیروی زمینی و دریایی و هوایی، تأسیس کارخانه‌های مختلف، ایجاد راه آهن سراسری از شمال به جنوب کشور، احداث راه‌های شوسه در مناطق مختلف کشور، اعزام دانشجو به اروپا و تأسیس دانشگاه تهران از مهم‌ترین اقدامات وی بود. این تغییرات اگرچه چهره ایران را از کشوری سنتی و عقب مانده به کشوری در حال توسعه تبدیل نمود ولی برطبق خواست‌ها و نیازهای اساسی جامعه نبود و علاوه بر آن تلاش وی در گسترش فرهنگ غربی و تضعیف اسلام و مقام روحانیون مسلمان بویژه سیاست خشن بار کشف حجاب و رواج بی‌بند و باری، اذهان عمومی جامعه مذهبی ایران را بر علیه شاه برانگیخت. دوره سلطنت رضاشاه در ایران با ایام زمامداری کمال آتاتورک در ترکیه و امان‌آخان در افغانستان همزمان بود و این سه دولتمرد در راه توسعه فرهنگ و تمدن غربی و از بین بردن ساختار سنتی و مذهبی کشورهای خود اقدامات هماهنگ وسیعی انجام دادند. رضاشاه در اواخر پادشاهی خود بتدریج به آلمانیها متمایل گشت و آلمان که سابقه استعماری در ایران نداشت در بسیاری از پروژه‌های بزرگ صنعتی، اقتصادی و عمرانی ایران مشارکت ورزید. این امر از دید انگلستان که خود رضا شاه را به قدرت

رسانده بود پنهان نماند. از این رو با وجود اینکه ایران در آغاز جنگ جهانی دوم بی طرفی خود را اعلام کرده بود، متفقین در سال ۱۹۴۱ میلادی به بهانه وجود تعدادی از مستشاران آلمانی در ایران حاکمیت ملی ایران را نقض کردند و با اشغال تهران در شهریور ۱۳۲۰ ه. ش رضاشاه را وادار به استعفا نموده و وی را به جزیره موریس تبعید کردند. چند سال آخر عمر وی به دور از همه کس در جزیره ای کوچک و تنها با تنی از افراد خانواده سپری گشت و سرانجام در سال ۱۳۲۲ ه. ش در ژوهانسبورگ جان سپرد.

پس از برکناری رضا شاه و تبعید او به آفریقا محمدرضا ولیعهدش که که در آن ایام جوانی بیست و سه ساله بود در شهریور ۱۳۲۰ ه. ش به پادشاهی ایران برگزیده شد. شروع سلطنت محمدرضا شاه مصادف بود با اشغال بخش های وسیعی از کشور ایران توسط ارتش های انگلیس، آمریکا و اتحاد جماهیر شوروی و در حالی که قحطی و ناامنی در مناطق مختلف ایران پیدای می کرد کاری از شاه جوان ساخته نبود.

در دهه های سی و چهل و اوایل دهه پنجاه هجری شمسی محمدرضا شاه طی برنامه هایی زمان بندی شده موسوم به انقلاب سفید، که در آمریکا تدوین و تنظیم گشته بود، اقدام به توسعه سریع اقتصادی ایران و اصلاحات اجتماعی نمود. با این حال اصلاحات اراضی ادعایی شاه به همراه گسترش صنایع مونتاژ و افزایش سرمایه گذاری های داخلی و خارجی در بخش های صنعتی و اقتصادی به هیچ عنوان سختی با شرایط اجتماعی ایران نداشت. تلاش برای توسعه فرهنگ و باریک بینی و باری های خاص این فرهنگ همراه بود به علاوه حضور گسترده مستشاران اقتصادی و نظامی آمریکا در شهرهای مختلف ایران بتدریج دامنه اعتراضات مردمی علیه نظام اقتصادی و اجتماعی شاه را برانگیخت و پس از توهین شاه به مقدسات مذهبی و تبعید برخی از روحانیون و مراجع تقلید ایران به خارج از کشور، که مخالف قراردادهایی همچون کاپیتولاسیون و اصلاحات ارضی و به طور کلی گسترش نفوذ قدرت های خارجی بویژه آمریکا در ایران بودند، اعتراضات مردمی به اوج خود رسید. راهپیمایی های بزرگ مردم که با اعتصابات بزرگ در بخش های مختلف صنعت و اقتصاد همراه بود سرانجام در سال ۱۳۵۷ و با ورود حضرت امام خمینی از تبعید ۱۵ ساله به میهن صورت منسجم و یکپارچه ای یافت و در نهایت در ۲۲ بهمن همان سال و با پیوستن ارتش به نیروهای

انقلابی و فرار نخست وزیر و سایر شخصیت‌های بلندپایه پهلوی به خارج از کشور به ثمر نشست و رژیم شاهنشاهی پهلوی به طور کامل در ایران منقرض گشت.

فرهنگ‌نامه‌ی تاریخ حوادث و رجال عصر پهلوی

بررسی روند فروپاشی حکومت پهلوی و عبرت آموزی از آن، مستلزم گزارش دقیق و غیر مغرضانه‌ی تاریخ این حکومت است. در این محدوده‌ی زمانی، شیوه‌های استعمار از پیچیدگی خاصی برخوردار بوده و برای سرکوب ملت‌ها و جنبش‌ها، از تکنیک و ابزارهای پیشرفته‌ای استفاده کرده است.

تاریخ بهاری دارای فرازاها و نشیب‌های زیادی است که با بررسی دقیق آنها، نسل معاصر و آیندگان را چرخشی روشن برای پیمودن مسیر آینده، بدست خواهد داد. بدین ترتیب، گزارش دقیق و درست وقایع این دوران، خدمتی بزرگ به آگاهی نسل آینده است.

در این راستا و برای آشنایی عموم مردم، مراد جامعه با مباحث تاریخی، بخش تاریخ فرهنگ نامه گروه پژوه، در مباحث مختلف تاریخی به شیوه‌ی نو، در صدد تدوین فرهنگ نامه جامع تاریخی برآمد و در این جهت تاریخ پهلوی در قالبی جدید، با عنوان فرهنگ‌نامه تاریخ حوادث و رجال عصر پهلوی به عنوان سومین فعالیت، در اختیار علاقه‌مندان به مباحث تاریخی قرار می‌گیرد.

از آنجایی که هدف از تدوین فرهنگ‌نامه‌ی علوم اسلامی و ایرانی در وهله‌ی اول، روان و همه فهم بودن آن، در کنار متقن بودن بر اساس منابع دست اول و معتبر بوده است، در تدوین فرهنگ‌نامه‌ی تاریخ حوادث و رجال عصر پهلوی نیز این امور مدنظر قرار گرفت.

طرح و اجرای این مجموعه در سال ۱۳۸۸ش در دستور کار بخش تاریخ قرار گرفت و بعد از مدخل‌یابی و بررسی و تنظیم آنها در سال ۱۳۸۹ به طور رسمی آغاز و بعد از دو سال کار مستمر در سال ۱۳۹۱ به پایان رسید. مدخل‌ها توسط نویسندگان متخصص در امر تاریخ ایران، در ساختار و روشی متفاوت به رشته‌ی تحریر در آمد. بعد از تدوین هر یک از مدخل‌ها، کار به وسیله‌ی اساتید توانا ارزیابی شده و در وهله‌ی اول جهت ارائه

در محیط اینترنت نهایی شد. پس از آن، با ویرایش و بازبینی دوباره جهت چاپ آماده گردید.

مزایای فرهنگنامه‌ی تاریخ حوادث و رجال عصر پهلوی

۱. فرهنگنامه‌ی تاریخ حوادث و رجال عصر پهلوی در سدد ارائه‌ی اطلاعات تاریخی به عموم علاقه‌مندان تاریخ - با هر رشته و گرایشی - می‌باشد، از این رو سعی بر این نهاده شده که مقالات، به صورت مفید، مختصر و به دور از هرگونه تحلیل در گزارشات تاریخی به مخاطبان عرضه شود.
 ۲. این مجموعه در واقع تاریخی است روشن و گویا از تاریخ پهلوی که به اتکاء بزرگ‌ترین مدارک این دوره، تهیه شده و با قلمی روان و شیوا نگارش یافته است.
 ۳. در این مجموعه سعی شده است که با تحریر بیش از ۳۰۰ مدخل اصلی، تاریخ حوادث و رجال عصر پهلوی مورد توجه قرار گیرد.
 ۴. در تدوین مقالات، سعی شده که تمامی حوادث و اتفاقات مرتبط با تاریخ حوادث و رجال عصر پهلوی به دو صورت مستقل و غیرمستقل (درون مقالات مستقل) مورد بحث قرار گیرد.
 ۵. از مزایای این مجموعه دسترسی آسان به موضوعات و مدخل‌های مرتبط با تاریخ حوادث و رجال عصر پهلوی می‌باشد، که به ترتیب حروف الفبا نظم یافته است و مخاطب می‌تواند به آسانی از آن بهره‌گیرد.
- با وجود این تلاش‌ها؛ این مجموعه از نقص و خطا مصون نبوده و همان‌طور که نیازمند به تکمیل می‌باشد، که امید است در فرصت‌های بعدی و با ارشادها و انتقادات خوانندگان محترم، به اصلاح و تکمیل آن در چاپ‌های بعدی اقدام شود.
- به طور طبیعی فرهنگنامه‌ای با این گستردگی و اهمیت، همکاری مجموعه‌ای توانا و متخصص را می‌طلبد که بخش تاریخ فرهنگنامه نیز از این امر مستثنی نبوده است و همکاران متعددی در به ثمر رسیدن این اثر مددکار و همراه ما بوده‌اند که صمیمانه از فرد فرد این عزیزان تقدیر کرده و آرزومند بهره‌مندی روزافزون ایشان در تمامی مراحل زندگی هستیم.

همکاران علمی این مجموعه

مدیر علمی پروژه فرهنگ نامه: حسن رضایی
دبیر علمی و اجرایی واحد تاریخ: رحمان فتاح زاده
ویراستار علمی: دکتر حسین ایزدی
و نویسندگان محترمی که در این مجموعه ما را یاری کرده‌اند.

رحمان فتاح زاده

www.ketab.ir